

แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน

บ้านคำพอก หมู่ 5 ตำบลโนนยาง
อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในภาคการเกษตรในระดับพื้นที่ (หมู่บ้าน ตำบล) อย่างแท้จริง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในพื้นที่สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาส วางแผนการผลิตที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด มีตลาดรองรับที่ชัดเจน เพื่อจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าในการเข้าถึงแหล่งทุนจากสถาบันการเงิน ตลอดจนเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็น การทำเกษตรที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับการผลิตของตนเอง โดยทำควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้กลไกการบริหารงานระหว่างระดับพื้นที่ (คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด ฯลฯ) และส่วนกลาง ขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือกหมู่บ้านนำร่อง ได้แก่ บ้านคำพอก หมู่ 5 ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนธุรกิจ เพื่อให้เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
กันยายน 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน	1
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน	6
ส่วนที่ 3 แผนงาน/โครงการด้านการเกษตรตามความต้องการของหมู่บ้าน	8
ส่วนที่ 4 แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ด้านการเกษตรของหมู่บ้าน	9
ส่วนที่ 5 แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของหมู่บ้านของหมู่บ้าน	14

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

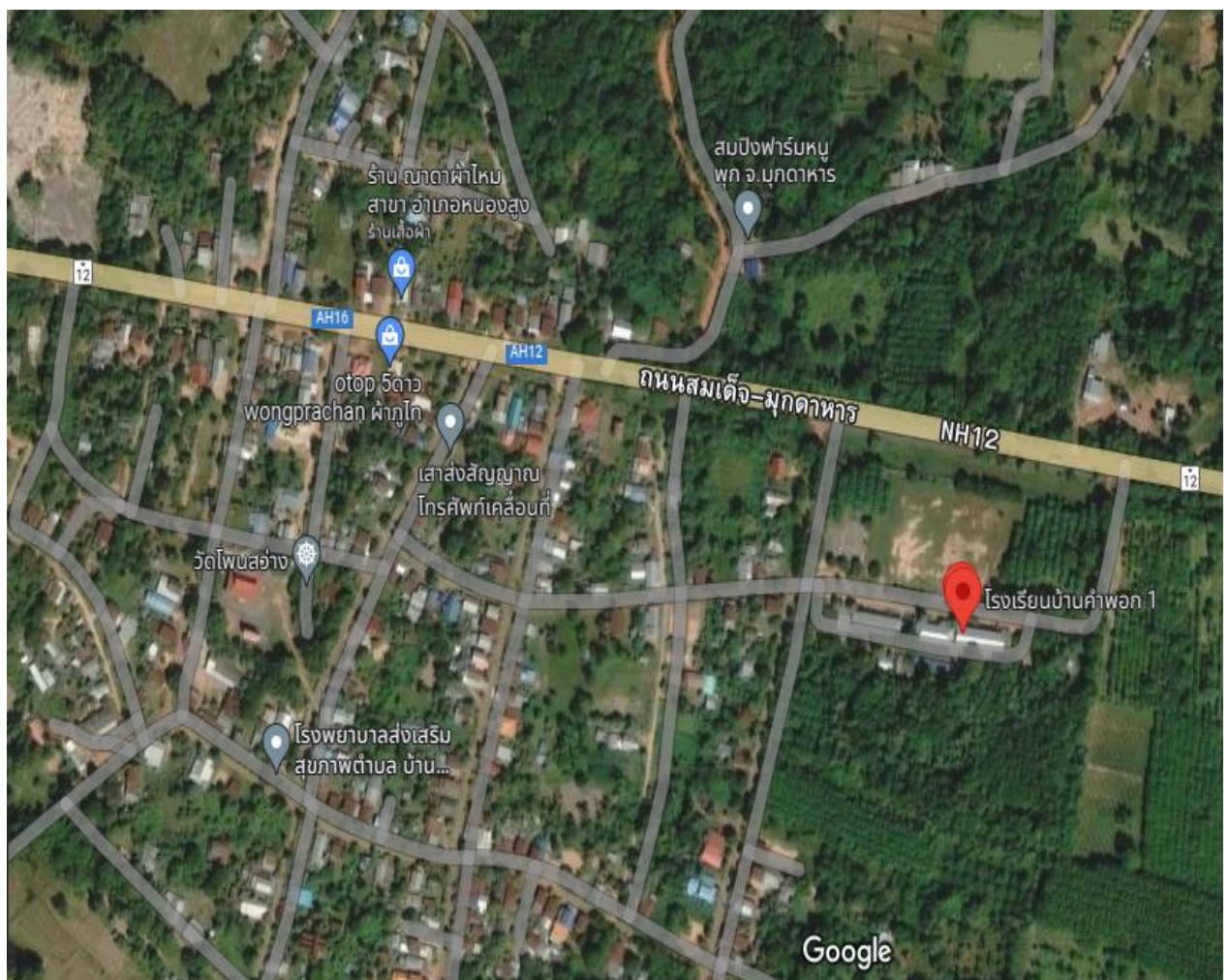
1. ประวัติความเป็นมา

บ้านคำพอก ก่อตั้งหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ.2462 โดยอพยพย้ายถิ่นฐานมาจากบ้านหนองโ ในการอพยพย้ายถิ่นฐานครั้งแรกนั้นอพยพมากันจำนวน 4 ครอบครัว ต่อมาเมื่อปี 2539 อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ได้แบ่งเขตการปกครอง บ้านคำพอกจาก 1 หมู่บ้าน เป็น 2 หมู่บ้าน คือบ้านคำพอกหมู่ที่ 5 และบ้านคำพอกหมู่ที่ 10 โดยบ้านคำพอกหมู่ที่ 5 มีผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น 2 คน ดังนี้

- 1) นายพงไล ปัททุม เข้ารับรับตำแหน่ง ปี 2539 - 2555
- 2) นายวุฒิ คนหาญ เข้ารับรับตำแหน่ง ปี 2556 – ปัจจุบัน

2. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

2.1 แผนที่หมู่บ้าน

2.2 พื้นที่ทั้งหมด 1,700 ไร่

2.3 ที่ตั้งและอาณาเขต

บ้านคำพอก หมู่ 5 ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลโนนยาง ห่างจากอำเภอหนองสูงไปทางทิศตะวันตกประมาณ 11 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดมุกดาหารไปทาง ทิศตะวันตกประมาณ 65 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อบ้านคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ ติดต่อบ้านคำพอก หมู่ 10 ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันออก ติดต่อบ้านจั่ว ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันตก ติดต่อบ้านลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.4 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยาง ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา และที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่จะใช้ในการทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าว มันสำปะหลัง ทำสวนยาพารา ปลูกหญ้าขายเมล็ด เป็นต้น

2.5 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศแบ่งออกได้ 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปะทะกับมวลอากาศร้อน ซึ่งจะทำให้บริเวณดังกล่าวเกิดพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรงเกิดขึ้นได้ หรือเรียกอีกอย่างว่า พายุฤดูร้อน ซึ่งจะสร้างความเสียหายเกิดขึ้นในบริเวณที่พายุเคลื่อนผ่านอยู่ในบริเวณแคบๆ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม จะเกิดฝนทั้งช่วงประมาณปลายเดือนมิถุนายน - ต้นเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนที่ได้เกิดจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นเข้ามาและปริมาณฝนที่เกิดจากร่องฝนหรือร่องความกดอากาศต่ำ พาดผ่านในแนวตะวันออก-ตก ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองเป็นบริเวณกว้าง ปริมาณฝนมากที่สุด เกิดจากพายุหมุนเขตร้อนจากทะเลจีนตอนใต้เคลื่อนเข้ามาปีหนึ่งประมาณ 2-3 ลูก ทำให้เกิดฝนตกเป็นบริเวณกว้าง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน แผ่ลงมาปกคลุมบริเวณดังกล่าวทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้ง

2.6 จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 565 คน แยกเป็น ชาย 276 คน หญิง 289 คน

2.7 จำนวนครัวเรือน 190 ครัวเรือน

2.8 การประกอบอาชีพ

(1) อาชีพหลัก

- เกษตรกรรม 171 ครัวเรือน
- รับราชการ 19 ครัวเรือน

(2) อาชีพเสริม

- รับจ้างทั่วไป 98 ครัวเรือน
- ปศุสัตว์ 69 ครัวเรือน

2.9 หมู่บ้าน มีรายได้

ลำดับที่	รายได้เฉลี่ย	(บาท/ครัวเรือน/ปี)
1	ภาคเกษตร	216,125
2	นอกภาคเกษตร	10,000
3	รายได้เฉลี่ยของประชากร (ตามเกณฑ์ จปฐ.)	30,000
4	ครัวเรือนยากจน ปี 2565	2 ครัวเรือน

2.10 จำนวนกลุ่มกิจกรรม/อาชีพ มีจำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้

ที่	ชื่อกลุ่ม	ปีที่ก่อตั้ง	มีสมาชิก (คน)	เงินทุน (บาท)	กิจกรรมหลัก	ประธานกลุ่ม
1	ร้านค้าชุมชน	2531	340	312,150	ขายปลีกของชำ	นางนงภา แสนโคตร
2	กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	2550		200,000	ผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อจำหน่ายในชุมชน	นายทอย ปัทม
3	กลุ่มยางพารา	2556	ทุกครอบครัว	14,500	ทำการรวบรวมยางจากสมาชิกเพื่อต่อราคาจากพ่อค้า	นายคอนแก้ว ปัทม
4	กลุ่มผลิตอาหารโค	2560		5,000,000	ผลิตอาหารโค	นายอรรถชัย หนองสูง

2.11 ข้อมูลคมนาคม/สาธารณูปโภค

(1) การเดินทางเข้าหมู่บ้าน

จากที่ว่าการอำเภอหนองสูงมุ่งหน้าทางทิศตะวันตกไปยังถนนมุกดาหาร-กุฉินารายณ์ ประมาณ 11 กิโลเมตร

(2) สาธารณูปโภค

ลำดับ	ระบบสาธารณูปโภค	จำนวน (แห่ง)
1	แหล่งน้ำสาธารณะ	2
2	บ่อน้ำสาธารณะ	1
3	ประปา	2
4	จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า	152
5	โรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา	1
6	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
7	วัด	3
8	หอกระจายข่าว	1
9	ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน	2
10	ศาลาประชาคม	1
11	เสาสัญญาณอินเทอร์เน็ตประจำหมู่บ้าน	1

(3) แหล่งน้ำ

- ชลประทานขนาดเล็กห้วยไผ่
- ห้วยขุยตุ่น

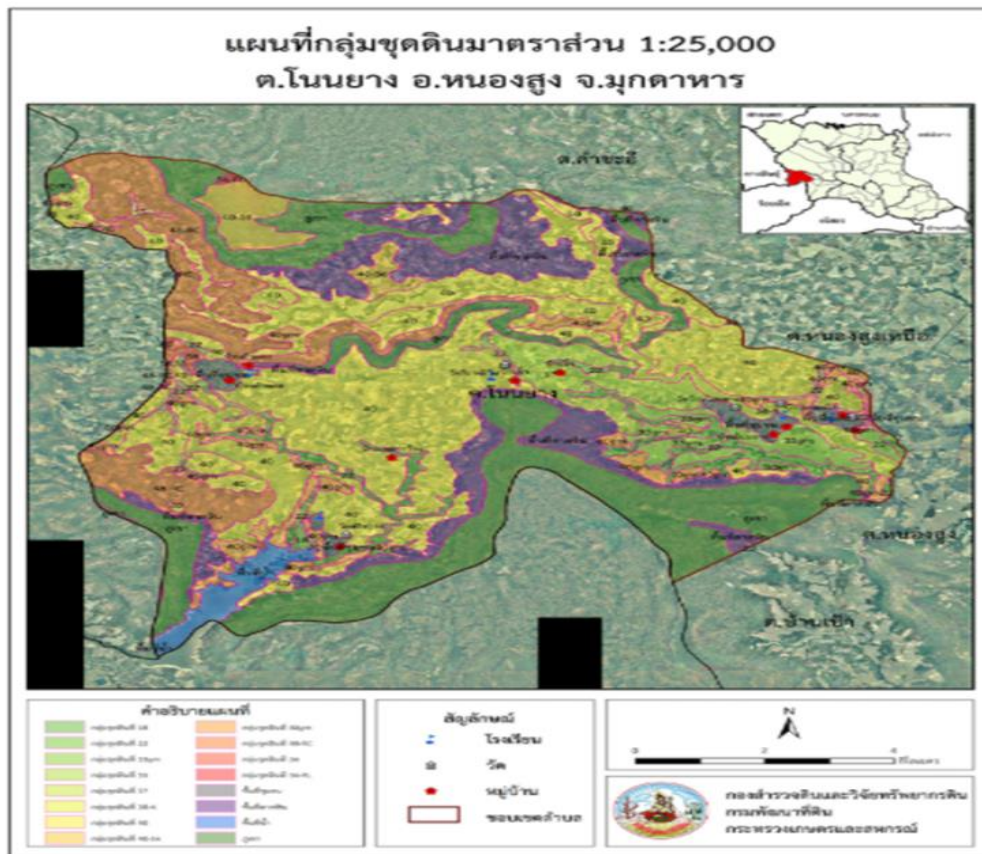
3. ข้อมูลด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

3.1 จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 171 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90 ของครัวเรือนทั้งหมด

3.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ทั้งหมด 1,500 ไร่ ดังนี้

- (1) ทำนา 450 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของพื้นที่ทั้งหมด
- (2) ทำไร่ 400 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.67 ของพื้นที่ทั้งหมด
- (3) ทำสวน 650 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.33 ของพื้นที่ทั้งหมด

3.3 ลักษณะดิน ส่วนใหญ่จะเป็นดินร่วนปนทราย และมีดินเหนียวบางส่วน

ชั้นความเหมาะสมในการปลูกพืชชนิดต่างๆ ตำบลโนนยาง

ประเภท	เนื้อที่ปลูกพืชในชั้นความเหมาะสมต่างๆ ของตำบลโนนยาง (ไร่)				
	นาข้าว	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน
เหมาะสมสูง	-	16.76	-	-	-
เหมาะสมปานกลาง	1,430.08	3,817.73	1,279.44	1,244.32	-
เหมาะสมเล็กน้อย	9,111.37	184.42	29.59	72.61	-
ไม่เหมาะสม	933.26	-	-	-	30.43
รวม	1,474.71	4,018.91	1,309.03	1,316.93	30.43

3.4 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- (1) ชลประทานขนาดเล็กห้วยไผ่
- (2) ห้วยขุยตุ่น

3.5 สินค้าเกษตรของหมู่บ้าน

- (1) ข้อมูลด้านพืช

ที่	ชนิดพืช	ครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	ข้าวนาปี	121	1,293.25	1,292.25
2	มันสำปะหลัง	15	73.97	73.97
3	ปาล์มน้ำมัน	1	3.28	3.28
4	ยางพารา	39	292.75	105.50

หมายเหตุ เกษตรกร 1 ครัวเรือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่า 1 ชนิดสินค้า

- (2) ข้อมูลด้านปศุสัตว์/ปลูกพืชอาหารสัตว์

ที่	ชนิดปศุสัตว์	ครัวเรือน	จำนวน (ตัว)
1	โคเนื้อ	88	653
2	กระบือ	6	39
3	สุกร	2	12
4	ไก่พื้นเมือง	75	3,074
5	เป็ดเทศ	2	17
6	สัตว์เลี้ยงอื่นๆ	1	2
7	พืชอาหารสัตว์	100	175

หมายเหตุ เกษตรกร 1 ครัวเรือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่า 1 ชนิดสินค้า

3.6 อาสาสมัครเกษตรของหมู่บ้าน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1	นายณชัย ปัทม	อาสาปศุสัตว์
2	นายสัญญา อุคำ	อาสาสมัครเกษตร

3.7 แผนงานโครงการที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	แหล่ง งบประมาณ	หน่วยงาน ดำเนินการ
		ปี 2568-2570		
1	โครงการยกระดับการผลิตโคขุนคุณภาพและการแปรรูปโคขุนคุณภาพจังหวัดมุกดาหาร (BCG)	51,000,000	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	สนง.ปศุสัตว์ จ.มุกดาหาร

ส่วนที่ 2

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

1.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน หรือสภาพแวดล้อมภายใน

(1) จุดอ่อน

ที่	จุดอ่อน	มีผลกระทบต่อชุมชน
1	ลำห้วยต่ำกว่าพื้นที่ทำการเกษตร	น้ำน้ำขื้นมาใช้ประโยชน์ได้น้อย
2	น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ	ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ
3	ถนนเพื่อการเกษตร	ขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้ยากลำบาก

(2) จุดแข็ง

ที่	จุดแข็ง	ลักษณะการใช้ประโยชน์
1	ผู้นำชุมชน/กลุ่มเกษตรกร	ผู้นำชุมชน/กลุ่มเกษตรกรมีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ/โคขุน
2	มีแหล่งน้ำธรรมชาติ	เก็บกักน้ำไว้ทำการเกษตร, แหล่งเพาะพันธุ์ปลาธรรมชาติ
3	มีพื้นที่สำหรับทำการเกษตร	มีพื้นที่สำหรับทำการเกษตรและจัดทำแปลงหญ้าอาหารสัตว์

1.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก หรือสภาพแวดล้อมภายนอก

(1) โอกาส

ที่	เรื่องที่เป็นโอกาส	มีผลต่อชุมชน
1	มีโรงผลิตปุ๋ยชีวภาพ	ชุมชนมีปุ๋ยคุณภาพดีใช้ทำการเกษตร
2	มีสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด	มีแหล่งรับซื้อโคขุนในพื้นที่
3	มีโรงผลิตอาหารโค	มีอาหารให้โคต้นทุนต่ำ

(2) อุปสรรค

ที่	ข้อจำกัด	มีผลกระทบต่อชุมชน
1	ราคาปัจจัยการผลิตสูง	เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตสูง
2	ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ/ผันผวน	เกษตรกรมีรายได้น้อย/ไม่แน่นอน
3	แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ	เกษตรกรขาดแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

2. วิเคราะห์ปัญหาด้านการเกษตรของหมู่บ้าน

ประเภทปัญหา	สภาพปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	1. ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร 2. ที่ดินทำการเกษตรเสื่อมสภาพ 3. น้ำกัดเซาะผิวถนน	1. ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ/ผลผลิตทางการเกษตรไม่ได้คุณภาพ 2. ปริมาณผลผลิตต่อไร่ต่ำและไม่มีคุณภาพ 3. การสัญจรไม่ปลอดภัยก่อให้เกิดอุบัติเหตุ	1. ขุดลอก/สร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 2. ให้ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ 3. ซ่อมแซมถนนคอนกรีตสำหรับการสัญจรและขนส่งสินค้าเกษตร
2. ด้านเศรษฐกิจ	1. ต้นทุนการผลิตสูง 2. ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ	1. ขาดทุน 2. เกิดภาวะหนี้สิน	1. ให้ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต 2. ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้/เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น/มีการประกันราคาสินค้าเกษตร

ส่วนที่ 3

แผนงาน/โครงการด้านการเกษตรตามความต้องการของหมู่บ้าน

ที่	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	แหล่งงบประมาณ			
					ชุมชน	อบต./เทศบาล	รัฐบาล	อื่น ๆ
1	ขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร	20 บ่อ	2565-2569	1,600,000			✓	
2	ก่อสร้างฝายหินห้วยไผ่ตอนบนพร้อมขุดลอก	2 แห่ง	2565-2569	900,000			✓	
3	ปรับปรุงถนนเพื่อการเกษตร	3,000 เมตร	2565-2569	200,000			✓	
4	โครงการถนน คสล. เพื่อการเกษตรสาย บ้านคำพอก หมู่ 5-ห้วยขุยตุ่นสาย บ้านคำพอกหมู่5-ชลประทานห้วยไผ่	1,000 เมตร	2565-2569	2,000,000			✓	
5	โครงการต่อเติมโรงเรือนผลิตอาหารสัตว์	1 แห่ง	2565-2569	300,000	✓	✓	✓	
6	โครงการปรับปรุงถนนเพื่อการเกษตร	4 กม.	2565-2569	200,000		✓		
7	โครงการขยายไฟแรงต่ำเพื่อการเกษตร	1 แห่ง	2565-2569	2,000,000			✓	
8	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคแม่พันธุ์ ,โคกลางน้ำ,โคขุน	80 ครั้วเรือน	2565-2569	10,000			✓	
9	โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ	130 ครั้วเรือน	2565-2569	30,000			✓	
10	โครงการทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ	50 ครั้วเรือน	2565-2569	1000,000			✓	
11	โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้	149 ครั้วเรือน	2565-2569	30,000	✓			
12	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่,ปลา	50 ครั้วเรือน		100,000		✓		
13	โครงการอุดหนุนกลุ่มเลี้ยงโค	1 กลุ่ม		2,000,000			✓	
14	โครงการอุดหนุนกลุ่มผลิตอาหารสัตว์	1 กลุ่ม		200,000			✓	
12	โครงการสนับสนุนกลุ่มทอผ้า	1 กลุ่ม		20,000		✓		

ส่วนที่ 4

โครงการแบบย่อ (Project idea) ด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับการผลิตโคขุนคุณภาพและการแปรรูปโคขุนคุณภาพ จังหวัดมุกดาหาร (BCG)
2. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน ความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. หลักการและเหตุผล	ด้วยคณะมนตรีรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2565 เห็นชอบให้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ - เศรษฐกิจหมุนเวียน - เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green-Economy : BCG Model) เป็นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2564 และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจชีวภาพ - เศรษฐกิจหมุนเวียน - เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green-Economy : BCG Model) ด้านการเกษตร โดยปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรของประเทศไทยสู่ 3 สูง คือ ประสิทธิภาพสูงด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งยกระดับผลผลิตเกษตรสู่มาตรฐานสูงด้วยระบบการผลิตที่ยั่งยืน ครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพผลผลิต โภชนาการ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้การทำการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้สูงด้วยการผลิตสินค้าเกษตรที่เน้นความเป็นพรีเมียม มีความหลากหลาย และกำหนดราคาขายได้ตามคุณภาพของผลผลิตเกษตร” และเพื่อให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (3) ประเด็นการเกษตร มีเป้าหมายในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนพื้นฐานการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและเท่าเทียม โดยส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น สร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

หัวข้อ	รายละเอียด
	มาใช้ในการพัฒนาการเกษตรทุกขั้นตอนให้สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ อย่างยั่งยืน ดังนั้นจังหวัดมุกดาหาร เห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนตามแนวทางดังกล่าว จึงนำข้าวหอมมะลิและเนื้อโคขุนของจังหวัดนำมาเป็นสินค้าที่สามารถนำมาขับเคลื่อนพัฒนาโดยการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการผลิทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม และพัฒนาต่อยอดให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในการผลิต การพัฒนาและยกระดับกระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตร มาใช้ในกระบวนการผลิตเพิ่มปริมาณและคุณภาพการผลิต และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ตลอดจนช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ จังหวัดมุกดาหารมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุน จำนวน 394 ราย จำนวน 1,308 ตัว/รอบ มีปริมาณผลผลิตเนื้อ 868 ตัน/รอบ และในปี 2564 การจำหน่ายเนื้อโคขุนมีรายได้ จำนวน 113,796,000 บาท จากปริมาณการผลิตดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จังหวัดมุกดาหารมีการผลิตโคขุนได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อาจจะเนื่องมาจากการขุนโคให้ได้เนื้อที่มีคุณภาพต้องใช้ระยะเวลาในการขุนอยู่ที่ 12 - 15 เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลานาน ทำให้จังหวัดเห็นช่องทางการพัฒนาคุณภาพโคขุนให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/GMP การพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการเลี้ยงโคเนื้อ การตลาดที่มีความยั่งยืน และการลดต้นทุนการผลิตโคเนื้อโดยเน้นการนำวัสดุในท้องถิ่นมาแปรรูปเพื่อเป็นอาหารของโค
4. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1) เพื่อเกษตรกรสามารถพัฒนาการเลี้ยงโคขุนไปสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์โคขุน 2) เพื่อให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรที่เกิดจากการเลี้ยงโคขุนให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด 3) เพื่อเกษตรกรสามารถสร้างรายได้จากการเลี้ยงโคขุน 4) เพื่อฟาร์มโคขุนของจังหวัดได้รับมาตรฐาน GAP
5. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1) ฟาร์มเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 30 ราย 2) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุนสร้างผลิตภัณฑ์จากการเลี้ยงโคขุน อย่างน้อย 2 ชนิด 3) สหกรณ์หนองสูงจำกัดสามารถสร้างผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปเนื้อ อย่างน้อย 3 ชนิด

หัวข้อ	รายละเอียด
	4) เกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุนมีรายได้จากการเลี้ยงโคเพิ่มขึ้นร้อยละ 3
6. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ 5,10 บ้านคำพอก ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
7. กิจกรรมหลัก	
7.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	พัฒนาฟาร์มเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน GAP/ GMP 1,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
7.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การบริหารจัดการพืชอาหารสัตว์ 2,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
7.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การผลิตอาหาร FTMR/TMR เพื่อขุนโคให้ได้เนื้อคุณภาพ 5,000,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
7.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การพัฒนาสายพันธุ์โคให้เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น 5,000,000 บาท สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด/สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
7.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การจัดของเสียที่อยู่ในฟาร์ม เช่น น้ำเสีย มูลสัตว์ 1,000,000 บาท สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร/สำนักงานพลังงานจังหวัดมุกดาหาร -
7.6 กิจกรรมหลักที่ 6 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานภายในฟาร์ม 2,500,000 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร -
7.7 กิจกรรมหลักที่ 7 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มเกษตรกร 2,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -

หัวข้อ	รายละเอียด
7.8 กิจกรรมหลักที่ 8 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การรับรองมาตรฐาน GMP โรงฆ่าและ ของสหกรณ์หนองสูงจำกัด 25,000,000 บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร -
7.9 กิจกรรมหลักที่ 9 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การคัดเกรดเนื้อโคขุนและการตัดแต่งเนื้อโคขุนให้ได้ระดับพรีเมียมเพื่อจำหน่าย 2,500,000 บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร/สหกรณ์การเกษตรหนองสูงจำกัด -
7.10 กิจกรรมหลักที่ 10 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ	การแปรรูปมูลโคเป็นปุ๋ยคอกอัดเม็ด 10,000,000 บาท สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร-
7.11 กิจกรรมหลักที่ 11 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนวัตวิถี 5,000,000 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร/สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร -
7.12 กิจกรรมหลักที่ 12 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การแปรรูปเนื้อโคขุนของเกษตรกรสู่สหกรณ์การเกษตรกรหนองสูง และการแปรรูป ไขมัน โคขุนเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ 10,000,000 บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร/สหกรณ์การเกษตรหนองสูง -
7.13 กิจกรรมหลักที่ 13 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การแปรรูปของเสียภายในฟาร์มให้เป็นก๊าซชีวภาพ 2,500,000 บาท สำนักงานพลังงานจังหวัดมุกดาหาร -
7.14 กิจกรรมหลักที่ 14 งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินงาน	การตลาด การจัดงานประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์แปรรูป และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 10,000,000 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร/สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมุกดาหาร/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
8. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานหลัก : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร หน่วยงานสนับสนุน : สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพลังงานจังหวัดมุกดาหาร
9. ระยะเวลาดำเนินการโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2570
10. งบประมาณ	51,000,000 บาท งบจังหวัด
11. ผลผลิต (Output)	1) เกษตรกรสามารถแปรรูปเนื้อโคขุนเป็นผลิตภัณฑ์จากโคขุน จำนวน 3 สินค้า ได้แก่ (1) เนื้อโคขุนเสียบไม้ปรุงรสพร้อมทาน (2) เนื้อโคขุนแปรรูปพร้อมทาน (3) ไส้กรอกเนื้อโคขุน (4) ลูกชิ้นเนื้อโคขุน 2) เกษตรกรสร้างรายได้จากการเลี้ยงโคขุนจากร้อยละ 3 ของปีฐาน 2565 3) ฟาร์มโคขุนของจังหวัดได้รับมาตรฐาน GAP จำนวนปีละ 30 ราย นับจากปีฐาน 2565
12. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1) เกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 3 2) ฟาร์มเกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP 3) ผลิตภัณฑ์จากการผลิตพืชอาหารสัตว์เลี้ยงโคขุน เช่น ปุ๋ยอัดเม็ด หญ้าอัดก้อน 4) ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปเนื้อ เช่น ไส้กรอกเนื้อ เนื้อเสียบไม้เนื้อโคขุนพร้อมทาน

ส่วนที่ 5

แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าของหมู่บ้าน

สรุปแผนธุรกิจ

โครงการเลี้ยงโคกลางน้ำ

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (1รอบ) = 278,000 บาท

1. ซื้อโคเพศผู้ 5 ตัว = 168,000 บาท

2. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทำโรงเรือน = 40,000 บาท

3. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทำรั้ว = 10,000 บาท

4. ปรับปรุงแปลงแพลงพืชอาหารสัตว์ 2 ไร่ = 10,000 บาท

5 ค่าอาหารสัตว์ = 50,000 บาท

ปฏิทินการเลี้ยง

๒'๕	๒'๔	๒'๓	๒'๒	๒'๑	๒'๐	๑'๙	๑'๘	๑'๗	๑'๖	๑'๕	๑'๔	๑'๓	๑'๒	๑'๑	๑'๐

หมายเหตุ

- ระยะเวลาการเลี้ยงโคกลางน้ำตั้งแต่่นำโคเข้าขุนใช้เวลา 6 เดือน
- โคราคา 120 บาท/กิโลกรัม
- โคนำหนักเฉลี่ย 280 กิโลกรัม/ตัว

ผลผลิต

ผลผลิต 1. โคนำหนัก 2,150 กิโลกรัม

2. มูลโค 100 กระสอบ

ราคา

1. โค 120 บาท/กิโลกรัม

2. มูลโค 50 บาท/กระสอบ

รายได้

1. จำหน่ายโค 258,000 บาท

2. จำหน่ายมูลโค 5,000 บาท

สิ่งที่เกษตรกรได้รับ

รายได้รวม 263,000 บาท

ต้นทุนรวม 278,000 บาท

รายได้สุทธิ - 15,000 บาท

แหล่งจำหน่ายโคกลางน้ำ

สหกรณ์การเกษตรหนองสูง

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคขุนในจังหวัด/นอกจังหวัด

หมายเหตุ

ปีที่ 1 เกษตรกรยังไม่ได้กำไร เนื่องจากปีแรกมีการลงทุนปรับปรุงโรงเรือน

ปีที่ 2 จะเริ่มมีกำไร 263,000 - 228,000 = 35,000 บาท

ข้อมูลเพิ่ม

การเลี้ยงโคกลางน้ำ เป็นการนำลูกโคที่หย่านมาแล้ว โดยโคที่นำมาเลี้ยงจะมีน้ำหนักเฉลี่ยตัวละ 280 กิโลกรัม แล้วนำมาเลี้ยงประมาณ 6 เดือน จะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นมาประมาณ 150 กิโลกรัม จึงจำหน่ายให้แก่เกษตรกรที่ต้องการโคเพื่อการขุนต่อไป

ขุนต่อเพื่อจำหน่ายให้แกเกษตรกรที่ต้องการโคขุน

พันธุ์โค

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงโคพันธุ์โคลูกผสมวากิว พันธุ์โคลูกผสมแอ่งก๊ส และพันธุ์โคลูกผสมชาโรเลย์

พันธุ์โคลูกผสมวากิว

พันธุ์โคลูกผสมแอ่งก๊ส

พันธุ์โคลูกผสมชาโรเลย์

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร

ศาลากลางจังหวัดมุกดาหาร ชั้น 5 ถนนวิจิตรสุรการ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร 4900

โทร. 042-613582 โทรสาร 042-613583 E-Mail : Paco_mdh@opsmoac.go.th